

УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

№4-5 (80-81)

Січень-березень 2010 року

Тема номера:

**Початок
індивідуальної
діяльності**

**Тонка організація
Винні і виправдані
Уголос про таємне**

Документи:

**Порядок складання
кваліфіспиту
та методика оцінювання
його результатів**

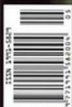
**Положення
про організацію
та порядок проходження
стажування**

ПОДАТКОВІ МАНЕВРИ

ЯРОСЛАВА РОМАНЧУКА

Проект видання: ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА

Податкові маневри

«На зміну організаційним нововведенням у другому півріччі прийдуть законодавчі зміни, тому бухгалтерським та фінансовим службам підприємств доведеться готуватися до нових правил гри», — поділився прогнозами Ярослав Романчук

Створення об'єднаного міністерства мало б спростити адміністрування та справляння податків і зборів, а також поліпшити відносини влади і бізнесу

Хоча одним із принципів податкового законодавства і визначено принцип стабільності, сьогодні податкова система України перебуває в стадії реформування. А тому новачки стали перманентними: змінюється інституційна структура профільних державних органів, постійно коригується законодавство, ще 2010 року об'єднане в єдиний Податковий кодекс України, розвиваються світові підходи до оподаткування, які відображаються і на українських платниках податків, та відповідним чином на це реагує судово-практика.

Вчасно відстежувати всі новачки і тенденції важко навіть тим, хто повсякчас працює з податковими питаннями. Тому ми попросили коротко розповісти про нові тенденції адвоката, керуючого партнера Міжнародного правового центру **EUCON Ярослава Романчука**, який є членом Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України, віце-президентом з правових та податкових питань ICC Ukraine, донедавна очолював громадську раду при Державній податковій службі України, а з травня цього року є головою Громадської ради при Міністерстві доходів і зборів України.

Податкові маневри

«На зміну організаційним нововведенням у другому півріччі прийдуть законодавчі зміни, тому бухгалтерським та фінансовим службам підприємств доведеться готуватися до нових правил гри», — поділився прогнозами Ярослав Романчук

Створення об'єднаного міністерства мало б спростити адміністрування та справляння податків і зборів, а також поліпшити відносини влади і бізнесу

Хоча одним із принципів податкового законодавства і визначено принцип стабільності, сьогодні податкова система України перебуває в стадії реформування. А тому новачі стали перманентними: змінюється інституційна структура профільних державних органів, постійно коригується законодавство, ще 2010 року об'єднане в єдиний Податковий кодекс України, розвиваються світові підходи до оподаткування, які відображаються і на українських платниках податків, та відповідним чином на це реагує судова практика.

Вчасно відстежувати всі новачі і тенденції важко навіть тим, хто повсякчас працює з податковими питаннями. Тому ми попросили коротко розповісти про нові тенденції адвоката, керуючого партнера Міжнародного правового центру EUCON Ярослава Романчука, який є членом Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України, віце-президентом з правових та податкових питань ICC Ukraine, донедавна очолював громадську раду при Державній податковій службі України, а з травня цього року є головою Громадської ради при Міністерстві доходів і зборів України.

Основним завданням громадської ради є контроль за діяльністю влади

с. 13

— *Ярославе Васильовичу, в Ялті на правничій конференції Асоціації правників України частину своєї доповіді «Податкові маневри в Україні» ви присвятили створенню Міністерства доходів і зборів України. На вашу думку, які плюси та мінуси такого рішення Президента?*

— Усі попередні уряди мріяли і докладали зусиль, щоб об'єднати двох «монстрів»: Державну податкову службу та Державну митну службу, але тільки тепер це вдалося зробити. Я вважаю, що це найсильніший і найсміливіший крок за всі роки незалежності. В умовах глоба-

льних перманентних криз усі країни проводять реформування податкових та митних систем і оптимізують витрати на утримання державного апарату.

Однак є певні ризики у створенні такого міністерства, про які я можу сказати тезисно:

- масштаби злиття;
- супротив змінам політикуму і частини бізнес-груп;
- дефіцит управлінських кадрів;
- наземо так, «культурні» розбіжності відомств;
- певна недовіра платників податків.

— *Створення такого відомства є українським ноу-хау чи прикладу подібного об'єднання вже існують у світі?*

— Спочатку я думав, що це тільки українська специфіка, але, провівши певний аналіз, можу сказати, що подібні відомства є в Данії, Латвії, Естонії, Нідерландах, Великобританії та інших країнах. Можливо, таке рішення стане каталізатором для інших загальнодержавних реформ.

— *Що від цього об'єднання отримають бізнес та держава?*

— Я сподіваюся на спрощення системи адміністрування податків у цілому, підвищення якості податкового і митного сервісу, скорочення часу на обслуговування платників податків, зниження рівня бюрократії та корупції, забезпечення конфіденційності для платників податків. Маю надію, що в майбутньому відбудеться загальне поліпшення відносин між бізнесом і державою.

— *Якщо коротко, то які функції покладені на нове міністерство?*

— Міністерство доходів і зборів України сьогодні є головним органом виконавчої влади з питань формування та реалізації єдиної державної податкової і митної політики в частині адміністрування податків і зборів, митних платежів, а також єдиного соціального внеску. Окрім цього, воно забезпечуватиме формування і реалізацію державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями при застосуванні податкового та митного законодавства.

— *А які функції і завдання поставлено перед громадськими радами, створеними при міністерствах і центральних органах виконавчої влади?*

— Громадські ради формуються із представників інститутів громадянського суспільства, мають статус консультативно-дорадчих органів і здійснюють контроль за діяльністю центральних органів виконавчої влади.

с. 15

— *Тривалий час ви очолювали Громадську раду при Державній податковій службі України, а у травні цього року вас обрали головою Громадської ради при Міністерстві доходів і зборів України. Хто увійшов до її складу?*

— До складу ради увійшли представники всіх найбільших бізнес-асоціацій України, всукраїнських та профспілкових організацій, об'єднань юристів, адвокатів. Загалом рада складається із 81 представника громадського суспільства. Серед них, зокрема, Федерація професійних спілок України, Федерація роботодавців України, Український союз промисловців і підприємців, Торгово-промислова палата України, Міжнародна торгова палата (ICC Ukraine), Союз юристів України, Асоціація адвокатів України, Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів, Американська торгова палата, Європейська бізнес-асоціація тощо.

— *Які плани роботи громадської ради?*

— Для забезпечення виконання завдання ми створили чотири постійно діючі комісії: з питань запобігання та протидії корупції, діяльності органів фінансових розслідувань і податкової міліції, з питань податкової політики, з питань митних справи та експертно-аналітичну комісію.

Основна поточна робота відбуватиметься безпосередньо в комісіях, а найбільш актуальні і резонансні питання будемо розглядати на засіданнях ради за участю керівників міністерства, департаментів та управлінь.

— *Чи бере участь керівництво міністерства в роботі громадської ради?*

— Так, звісно. Майже на кожному засіданні присутній міністр або його заступники, керівники департаментів. Якраз із комунікацією з керівництвом у нас проблем немає. Ми домовилися, що громадська рада — це місток між біз-

несом і регулятором, це майданчик для пошуку компромісів та дискусій. Але при цьому відзначу, що проблем з податковими та митними органами у бізнесу ще надзвичайно багато.

Тому основне завдання громадської ради полягає в безпосередньому впливі на розв'язання цих проблем між платниками податків і контролюючим органом.

— *Дуже часто нормативно-правові акти з податкових питань викликають резонанс. Громадська рада попередньо здійснює аналіз законодавчих ініціатив міністерства?*

— Ми завчасно отримуємо розробки всіх нормативних актів, розроблених міністерством, детально вивчаємо, аналізуємо їх і даємо письмові пропозиції щодо змін. Постійно на рівні комісії або робочих груп проходять гарячі, а подекуди жорсткі дискусії. Сказати могу одне: з нами намагаються радитися, але не завжди дослухаються до наших порад. Хоча треба відзначити, що з приходом нового керівника департаменту, який займається координацією нормотворчої та методологічної роботи з питань оподаткування, взаєморозуміння стало більше.

— *Чи можете похвалитися конкретними досягненнями у цій сфері?*

— Думаю, що в рамках одного інтерв'ю важко буде зробити повноцінний аналіз. Але якщо коротко, то вважаю, що ми сміливо можемо записати до свого активу те, що відомство погодилося з нашою пропозицією стосовно застосування статті 52 Податкового кодексу України, яка регулює питання видання узагальнюючих та індивідуальних податкових роз'яснень.

Ми брали активну участь у підготовці та розробці узагальнюючих консультацій, кількість яких на сьогодні сягає п'ятдесяті, нашілені хоча б на часткове поліпшення життя бізнесу.

— *На вашу думку, які податкові новації ще чекають на бізнес у 2013 році?*

— Загалом перша половина року була насичена організаційними змінами, а в другій на нас чекає велика кількість законодавчих змін, тому бухгалтерським та фінансовим службам підприємств доведеться серйозно попрацювати, щоб вчасно відстежити і підготуватися до нових правил гри.

— *Що це можуть бути за зміни?*

— Перш за все, це зміни, пов'язані з трансфертним ціноутворенням, які повинні, на думку міністерства, наблизити нас до світової практики оподаткування.

Запроваджуються нові механізми протидії оптимізація оподаткування, які повинні зупинити відтік капіталу з України. Відповідний Закон набуде чинності з 1 вересня 2013 року, тому плани уже поступово перетворюються на нагальні проблеми.

Серед інших запланованих змін — нова редакція третього розділу Податкового кодексу України, присвяченого податку на прибуток. Основна їхня мета — ліквідація окремого податкового об'єкту, прийняття як об'єкта оподаткування фінансового результату, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку з урахуванням коригувань на суми податкових різниць.

— *Законопроект ще не був прийнятий, а ви вже провели в Україні конференцію з трансфертного ціноутворення, чи не зарано?*

— Мета нашої конференції полягала в тому, щоб суб'єкт законодавчої ініціативи презентував свої напрацювання, а ми як експерти могли їх проаналізувати, дати свою оцінку та критичні зауваження.

Це була моя ідея, я владний Лондонській компанії Centralex Events, яка має великий світовий досвід проведення таких заходів, за те, що вона погодилася на цю спільну з нами конференцію. Ідея була в тому, щоб у першій половині дня проаналізувати наш законопроект,

а у другій послухати закордонний досвід і думку міжнародних експертів, які прибули з Лондона, Москви та Амстердама.

Міністерство доходів і зборів України представляла **Неля Привалова** — директор Департаменту координації нормотворчої та методологічної роботи з питань оподаткування, **Олексій Задорожний** — начальник управління цього ж Департаменту і **Микола Мішин** — начальник відділу перевірок трансфертного ціноутворення Департаменту податкового та митного аудиту. Окрім мене, серед доповідачів були **Лариса Врублевська** — аудитор, яка представляла Міжнародний аудиторський союз, та **Володимир Бевза** — адвокат, старший юрист Міжнародного правового центру EUCON. Вищий адміністративний суд України був представлений **Антонієм Полянничком**, а бізнес представляли **Святослав Сениота** (ПАТ «Київ-

стар») та **Юрій Котляров** (ПАТ «Укртелеком»). Цільову аудиторію заходу, яка нараховувала понад сто учасників, склали керівники українських та зарубіжних компаній і очільники юридичних служб, головні бухгалтери та фінансисти.

— Ви також є віце-президентом з податкових та митних питань Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine), чи можете сказати, як у світі регулюється це питання?

— Варто зазначити, що ICC — Міжнародна торгова палата з мережею національних комітетів у 94 країнах світу і штаб-квартирою в Парижі. Крім того, я також є членом Комісії з питань оподаткування. Останні засідання, в яких я брав участь, проходили восени минулого року в Нью-Делі та навесні 2013 року в Парижі, і основними питаннями, що розглядалися, були, зокрема, трансфертне ціноутворення

та справедлива частка сплати податку. Ця тема сьогодні — своєрідний тренд майже в усьому світі.

— Але представники бізнесу та бухгалтерські служби не готові до таких новацій, більшість взагалі не розуміють саме поняття «трансфертне ціноутворення», чи потрібно з цим поспішати?

— Щодо того, чи поспішати, то це питання не до мене. Я знаю, що закон прийнятій і набуде чинності вже з вересня поточного року, незважаючи на потужний супротив та критику з боку бізнесу.

Розуміючи це, ми спробуємо бути корисними для бізнесу. Спільно з нашими міжнародними колегами ми прийняли рішення про створення Школи трансфертного ціноутворення, яка почне функціонувати також з вересня. Викладатимуть у ній відомі вітчизняні та закордонні фахівці з податкового права, а

Ярослав Романчук (третій праворуч) не тільки бере участь у проведенні заходів для юристів і бізнесменів, а й планує відкрити Школу трансфертного ціноутворення

керувати її роботою буде аудитор Лариса Врублевська.

Основною пріємною новиною для бізнесу, фінансових та бухгалтерських служб компаній має стати те, що навчання в цій школі буде безкоштовним.

— Доводилося чути вашу думку, що після прийняття цього закону судові спори щодо нікчемних правових актів відійдуть у небуття, а їх замінять спори платників податків з податковими органами щодо звичайних цін і трансфертного ціноутворення.

— Справді, сьогодні кількість спорів про застосування наслідків нікчемних правових актів і дотримання на цих підставах податкових зобов'язань зросло. Дуже часто це безпідставні рішення податкових органів, які потім скасовуються судом.

З власного досвіду та практики нашої компанії можу сказати, що у 2011-му, 2012 роках і першій половині 2013 року ми вигравали 98 % таких спорів. На початку нинішнього року ми супроводжуємо в судах понад шість десятків адміністративних справ. Якщо все буде добре, то на кінець року ми досягнемо планки в один мільярд гривень — саме таку суму ми збираємося «відвоювати», відстояти для платників податків.

Я вірю і сподіваюся, що з часом ця категорія спорів зменшиться, оскільки бізнес більш виважено та юридично грамотно нині підходить до роботи із своїми контрагентами, прискіпливіше перевіряє їх, а податкові органи набувають досвіду і ретельно проводять аналіз програмних справ.

— Ви говорите про великий відсоток виграних справ в адміністративних судах, якщо це не порушить принципу конфіденційності, чи можете назвати компанії, що є успішними переможцями?

— Власне, нині така інформація є публічною, її можна знайти в Єдиному державному реєстрі судових рішень, а частину інформації про наших клієнтів можна отримати, читаючи газету «Юридическая практика». Звісно, важко згадати всіх,

але серед найбільших компаній — наших клієнтів значаться ДП «Центр Інтернаціональ Україна», ТОВ «АйТехд Україна», ТОВ «ТНК-ВР Коммерс», ТОВ «Россія», ТОВ Агро-фірма «Рубанський», СП ТОВ «Кершера», ПРАТ «Лисичанська нафтова інвестиційна компанія» та інші.

— Ваші заходи часто збирають чималу аудиторію, і не тільки юридичну. Як це публічні заходи планують цього року?

— 27 вересня поточного року спільно з Асоціацією правників України проводимо II Податковий форум, оргкомітет якого я очолюю.

Основними темами, що розглядатимуться на ньому, будуть актуальні сьогодні питання, зокрема, щодо трансфертного ціноутворення в Україні. Крім представників Міністерства доходів і зборів України, адвокатів, ми залуцаємо іноземних експертів для висвітлення міжнародної практики застосування податкового законодавства. Питання судової практики розкриють представники Вишого адміністративного суду України та Верховного Суду України. Також ми запросили на форум Ганну Юдків-

ську, суддю Європейського суду з прав людини.

Плануюмо до кінця року ще декілька заходів, про які повідомимо пізніше. А у глобальних планах — зробити конференцію чи форум з питань трансфертного ціноутворення щорічним заходом.

— І наостанок дозволяє приєднати вас з перемогою МПЦ EUCON у номінації «Юридична фірма — прорив року», а також з тим, що ви особисто увійшли до п'ятірки номінантів у категоріях «Найкращий юрист з оподаткування» та «Найкращий партнер юридичної компанії», а компанія ще й до п'ятірки найкращих юридичних компаній з оподаткування.

— Дякую за привітання. Це, звісно, не можна назвати неприємним, проте всі рейтинги певною мірою є суб'єктивними. У мене найкраща, найприємніша нагорода — це подяка від клієнтів за якісно виконану роботу. І надихає, коли чуєш від них слова: «Ми у вас віримо, ми вам довіряємо». Коли є така довіра, тоді й з'являється впевненість у позитивному результаті.

(Бесіду вела Аліна САВЕТКО, «Український адвокат»)

ДОВІДКА ПРО: Ярослава Романчука

Ярослав Романчук — адвокат, керуючий партнер Міжнародного правового центру EUCON.

Віце-президент з правових, податкових та митних питань ICC Ukraine. Член Комісії з оподаткування ICC (м. Париж). Голова Громадської ради при Міністерстві доходів і зборів України. Голова Комітету з питань податкової та митної політики Польсько-Української Господарчої Палати (м. Варшава).

Ярослав Романчук консультує клієнтів щодо найскладніших питань у сфері захисту активів, реструктуризації бізнесу, податкового права, корпоративного права, комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності, а також податкового планування з використанням нематеріальних активів.

Ярослав Романчук є автором численних фахових публікацій у вітчизняних та зарубіжних ЗМІ, учасником правових та економічних міжнародних конференцій, форумів, семінарів, круглих столів.

Міжнародний правовий центр EUCON з 2010 року за щорічним дослідженням, яке проводить газета «Юридическая практика» (нині спільно з видавничим домом «Коммерсант-Україна»), постійно входить до ТОП-50 провідних юридичних компаній України.

У 2013 році компанія стала лауреатом «Юридичної премії» в номінації «Юридична фірма — прорив року», а Ярослав Романчук особисто увійшов до п'ятірки фіналістів у номінаціях «Найкращий юрист з податкового права» та «Найкращий партнер юридичної компанії». Крім того, Міжнародний правовий центр EUCON у 2013 році був фіналістом також у номінації «Юридична фірма року в сфері оподаткування».